

ώρα

ώρα, η, ουσ. [<αρχ. ώρα], η ώρα· το ρολόι: «τι ώρα έχεις; -Δεν έχω ώρα επάνω μου». Πολλές φορές, όταν για κάποιο λόγο δεν μπορούμε να μιλήσουμε, ζητάμε από κάποιον να μας πει την ώρα, χτυπώντας επανειλημμένα το δείκτη του χεριού μας επάνω στον καρπό του άλλου μας χεριού, εκεί δηλαδή, όπου φοράει κανείς το ρολόι του. Υποκορ. **ωρίτσα, η**. (Λαϊκό τραγούδι: *το βράδυ σαν δροσίσει την πιο καλή ωρίτσα, παίρνουνε τον κατήφορο τα όμορφα κορίτσια*). (Ακολουθούν 175 φρ.)·

- *ανάθεμα την ώρα και τη στιγμή που...*, βλ. λ. [ανάθεμα](#)·

- *ανάθεμα την ώρα που...*, βλ. λ. [ανάθεμα](#)·

- *απ' τη μια ώρα στην άλλη*, μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα: «τον παρακολουθούσα στενά, αλλά απ' τη μια ώρα στην άλλη τον έχασα απ' τα μάτια μου»·

- *απ' την ώρα που...*, **α.** από τη χρονική στιγμή που..., από τότε που...: «απ' την ώρα που ήρθε, δεν έκλεισε στιγμή το στόμα του». **β.** αφού, εφόσον: «απ' την ώρα που υπέγραψες το συμβόλαιο, δεν μπορείς να κάνεις πίσω»·

- *απάνω στην ώρα*, ακριβώς τη στιγμή που γινόταν κάτι, την κατάλληλη στιγμή: «ήρθε ακριβώς απάνω στην ώρα της μισθοδοσίας»·

- *από ώρα σε ώρα*, από στιγμή σε στιγμή, εντός ολίγου, χωρίς όμως να γνωρίζουμε επακριβώς: «από ώρα σε ώρα πρέπει να 'ρθει»·

- *ας... (ακολουθεί ρήμα) μια ώρα αρχύτερα*, από τη στιγμή που είμαστε αποφασισμένοι να κάνουμε αυτό που δηλώνει τι ρήμα ας το συντομεύσουμε: «ας πάμε μια ώρα αρχύτερα στο γήπεδο για να βρούμε και θέση || ας φύγουμε μια ώρα αρχύτερα για να μην πέσουμε στη μεγάλη κυκλοφοριακή κίνηση». (Λαϊκό τραγούδι: *τι σήμερα, τι αύριο, τι τώρα· ας καθαρίσουμε μια ώρα αρχύτερα· του χωρισμού μας έφτασε η ώρα - ας καθαρίσουμε μια ώρα αρχύτερα*)·

- *βάρβαρη ώρα*, οι πρωινές ώρες λίγο πριν ξημερώσει, που είναι δύσκολο να ξυπνήσει κανείς, για να ασχοληθεί με κάτι: «ήρθε και μου χτυπούσε την πόρτα βάρβαρη ώρα και, μέχρι να ξυπνήσω είδα κι έπαθα»·

- *βλαστήμησα την ώρα και τη στιγμή που...*, δίνει περισσότερη έμφαση στην αμέσως παρακάτω φράση·

- *βλαστήμησα την ώρα που...*, μετάνιωσα πάρα πολύ και καταράστηκα που έκανα ή είπα κάτι, ιδίως που μπλέχτηκα σε κάποια δουλειά ή υπόθεση: «βλαστήμησα την ώρα που σε γνώρισα || βλαστήμησα την ώρα που συνεταιρίστηκα μαζί σου». (Λαϊκό τραγούδι: *σήκω πάνω, κάτσε κάτω αγανάκτησα και βλαστήμησα την ώρα που σ' αγάπησα, ώσπου έγινα θηρίο κι επαναστάτησα*)·

- *βρήκες την ώρα να...! ή βρήκες ώρα να...!* έκφραση που ανάλογα με τον τόνο της φωνής δηλώνει στενοχώρια ή δυσφορία σε κάποιον που μας ζητάει κάτι και που έμμεσα δηλώνει την άρνησή μας: «βρήκες την ώρα να μου ζητήσεις δανεικά σήμερα που πληρώνω μισθούς και δώρα στο προσωπικό μου! || βρήκες ώρα να μου ζητήσεις τ' αυτοκίνητο! Δε βλέπεις που ετοιμάζομαι για ταξίδι;». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ή μετά το τέλος της φρ. ακολουθεί το *κι εσύ*·

- *γεμίζω τις άδειες μου ώρες ή γεμίζω τις άδειες ώρες μου ή γεμίζω τις ώρες μου*, ασχολούμαι πάρεργα με κάτι, όταν έχω ελεύθερο χρόνο: «έχω μια συλλογή γραμματοσήμων, για να γεμίζω τις άδειες μου ώρες || στο πίσω μέρος του σπιτιού μου καλλιεργώ ένα μικρό κηπάκο, για να γεμίζω τις ώρες μου»·

- *γέρασα πριν την ώρα μου ή γέρασα πριν της ώρας μου*, καταβλήθηκα πρόωρα σωματικά από τα πολλά βάσανα, τις πολλές στενοχώριες: «πέρασα τόσα πολλά στη ζωή μου, που γέρασα πριν την ώρα μου». (Λαϊκό τραγούδι: *από σένα στη ζωή μου υποφέρω· θα γεράσω πριν την ώρα μου, το ξέρω*)·

- για να περνά η ώρα, λέγεται για κάτι, που πολλές φορές το κάνουμε μηχανικά, απλώς για να έχουμε κάποια ασχολία, για να μην καθόμαστε άπραγοι: «έπαιζε το κομπολόι του, για να περνά η ώρα || έτρωγε σπόρια, για να περνά η ώρα του». (Λαϊκό τραγούδι: *αυτά που λες εγώ τ' ακούω βερεσέ· τα παραμύθια σου τ' αυθίστηκα πια τώρα και το κατάλαβα πως ήμουνα για σε ο πασατέμπος σου για να περνά η ώρα*): βλ. και φρ. *περνώ την ώρα μου*.
- για όλες τις ώρες, για διάφορες περιστάσεις ή εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής: «αγόρασα ένα κοστούμι για όλες τις ώρες || η γυναίκα μου έχει ένα σερβίτισο για όλες τις ώρες».
- για την ώρα, προσωρινά, προς το παρόν: «για την ώρα δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα || πάρε για την ώρα αυτά τα λεφτά και για τα υπόλοιπα βλέπουμε».
- για ώρα ανάγκης, στην περίπτωση που μου χρειαστεί, όταν μου χρειαστεί: «δε μου ήταν απαραίτητος αυτός ο φακός, αλλά τον αγόρασα για ώρα ανάγκης».
- για ώρες, για αρκετό χρονικό διάστημα: «για ώρες δε γνώριζε κανείς πού βρισκόταν ο διευθυντής μας». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το ολόκληρες·
- δε βλέπω την ώρα να..., αδημονώ να έρθει η ώρα να κάνω ή να γίνει κάτι: «δε βλέπω την ώρα να ξεκινήσω γι' αυτό το ταξίδι || δε βλέπω την ώρα ν' αρχίσω αυτή τη δουλειά || δε βλέπω την ώρα να 'ρθει η γυναίκα μου».
- δε με παίρνει η ώρα, δεν επαρκεί, εξαντλήθηκε, δεν έχω άνεση χρόνου: «δε με παίρνει η ώρα να καθίσω περισσότερο, γιατί θα χάσω τ' αεροπλάνο».
- δεν είν' ώρα για τέτοια, δεν είναι η κατάλληλη στιγμή να ασχοληθούμε με αυτό που αναφέρει ή προτείνει κάποιος: «θέλεις να παίξουμε κανένα ταβλάκι; -Δεν είν' ώρα για τέτοια, γιατί έχω δουλειά». (Λαϊκό τραγούδι: *τώρα τέτοια θα λέμε, πώς πετούν τα πουλιά; Δεν είν' ώρα για τέτοια, είναι ώρα για κέφια γι' αγκαλιές και φιλιά*).
- δεν είναι η ώρα του, **α.** (για πρόσωπα) δεν είναι κατάλληλη στιγμή περίσταση, καιρός, χρόνος να κάνει κάτι, να ενεργήσει: «πες του να μη βιάζεται, γιατί δεν είναι η ώρα του να βγει». **β.** (για φρούτα) δεν ωρίμασε ακόμα: «τα ροδάκινα δεν τρώγονται, γιατί δεν είναι η ώρα τους».
- δεν είναι όλες οι ώρες ίδιες, βλ. φρ. *όλες οι ώρες δεν είναι ίδιες*.
- δεν είναι της ώρας (κάτι), δεν είναι η κατάλληλη στιγμή να ασχοληθούμε με κάτι, δεν είναι του παρόντος: «δεν είναι της ώρας να κουβεντιάζουμε αυτό το θέμα, γιατί μας απασχολούν σοβαρότερα προβλήματα».
- δεν είναι ώρα γι' αστεία, πρέπει να σοβαρευτούμε, γιατί έχουμε να αντιμετωπίσουμε μια σοβαρή υπόθεση ή κατάσταση: «δεν είναι ώρα γι' αστεία, γιατί πρέπει ν' αποφασίσουμε για το μέλλον της επιχείρησής μας».
- δεν είναι ώρα για..., δεν είναι ο κατάλληλος χρόνος, η κατάλληλη στιγμή για κάτι: «δεν είναι ώρα για παραπανίσια έξοδα, γιατί έρχονται δύσκολοι καιροί || δεν είναι ώρα να παντρευτείς, γιατί είσαι ακόμα αδημιούργητος».
- δεν είναι ώρα για κουβέντες, βλ. φρ. *δεν είναι καιρός για κουβέντες*, λ. καιρός.
- δεν είναι ώρα για παιχνίδια, βλ. φρ. *δεν είναι καιρός για παιχνίδι*, λ. καιρός.
- δεν έχω ώρα, **α.** δεν έχω διαθέσιμο καιρό, βιάζομαι: «δεν έχω ώρα ν' ασχοληθώ τώρα μαζί σου || μια άλλη φορά θα μιλήσουμε με περισσότερη άνεση, γιατί τώρα δεν έχω ώρα». **β.** δεν έχω ρολόι: «πες μου, σε παρακαλώ, τι ώρα είναι, γιατί δεν έχω ώρα».
- δεν έχω ώρα για κουβέντες, βλ. φρ. *δεν έχω καιρό για κουβέντες*, λ. καιρός.

- *δεν έχω ώρα για παιχνίδια*, βλ. φρ. *δεν έχω καιρό για παιχνίδια*, λ. καιρός·

- *δεν ήρθε η ώρα του*, βλ. φρ. *δεν είναι η ώρα του*·

- *δεν ξέρω τι ώρες κάνει*, (στη γλώσσα της αργκό) **α.** *δεν ξέρω με τι καταγίνεται, με τι ασχολείται στη ζωή του, δεν ξέρω ποια είναι η κοινωνική ή οικονομική του κατάσταση*: «φαίνεται λεφτάς ο άνθρωπος, αλλά δεν ξέρω τι ώρες κάνει». **β.** *δεν ξέρω τι είδους άνθρωπος είναι, ποιο είναι το ποιόν του*: «από μια πρώτη ματιά φαίνεται συμπαθητικός άνθρωπος, αλλά δεν ξέρω τι ώρες κάνει». Συνών. *δεν ξέρω τι βιολί βαράει / δεν ξέρω τι καπνό φουμάρει / δεν ξέρω τι ρόλο παίζει*·

- *εγώ τι ώρες κάνω!* έκφραση δυσαρέσκειας ή δυσφορίας από άτομο που, ενώ έχει υπό τη δικαιοδοσία του κάποιον ορισμένο κύκλο εργασιών, παραγκωνίζεται συστηματικά και όλοι αναφέρονται σε κάποιο άλλο άτομο: «καλά, ρε παιδιά, εγώ τι ώρες κάνω σ' αυτή την επιχείρηση κι όλοι ζητάτε άδεια απ' τον τάδε!» Συνών. *εγώ τι βιολί βαράω! / εγώ τι καπνό φουμάρω! / εγώ τι ρόλο παίζω(!)*·

- *εγώ τι ώρες κάνω;* ποια είναι η θέση μου, το πόστο μου, η ουσιαστική μου συμμετοχή ή συμβολή στη συγκεκριμένη δουλειά ή υπόθεση: «ο ένας ανέλαβε το ταμείο, ο άλλος ανέλαβε τις παραγγελίες, εγώ, ρε παιδιά, τι ώρες κάνω;». Συνών. *εγώ τι βιολί βαράω; / εγώ τι καπνό φουμάρω; / εγώ τι ρόλο παίζω(;)*·

- *εδώ και ώρα ή εδώ και ώρες ή εδώ και τόση ώρα ή εδώ και τόσες ώρες*, (αόριστα) πριν από αρκετή ώρα: «τον περιμένω εδώ και τόση ώρα κι ακόμη να φανεί»·

- *είμαι στην ώρα μου*, **α.** πηγαίνω σε κάποιο σημείο, σε κάποιο χώρο, ακριβώς την ώρα που έχω προκαθορίσει με κάποιον, είμαι ακριβής στο ραντεβού μου: «πάντα, όταν κλείνω ραντεβού με κάποιον, είμαι στην ώρα μου». **β.** επιστρέφω στο σπίτι μου πολύ πριν από τα μεσάνυχτα: «είναι η κόρη μου άρρωστη και θα φύγω νωρίς, γιατί θέλω να 'μαι στην ώρα μου στο σπίτι»·

- *είναι η ώρα του*, **α.** δηλώνει πως είναι η συνηθισμένη, η τακτική ώρα που παρουσιάζεται κάπου κάποιος: «όπου να 'ναι θα 'ρθει, γιατί είναι η ώρα του». **β.** δηλώνει πως είναι η συγκεκριμένη στιγμή να ενεργήσει κάποιος θετικά ή αρνητικά: «πάμε να φύγουμε, γιατί είναι η ώρα του να ξεσπάσει με τις βλακείες που ακούει απ' τον τάδε || πάμε στην αίθουσα, γιατί είναι η ώρα του να μιλήσει»·

- *είναι λίγες οι ώρες του ή λίγες είναι οι ώρες του*, πρόκειται από ώρα σε ώρα να πεθάνει: «οι γιατροί το 'παν καθαρά πως είναι λίγες οι ώρες του»·

- *είναι με τις ώρες του*, έχει τις ιδιοτροπίες του, τις παραξενιές του, τις λόξες του, πρόκειται για κυκλοθυμικό άτομο: «πρέπει να βρεις την κατάλληλη στιγμή να του ζητήσεις την εξυπηρέτηση που θέλεις, γιατί είναι με τις ώρες του || όπως κάθε άνθρωπος, είναι κι αυτός με τις ώρες του. Άλλοτε γίνεται χαλί να τον πατήσεις κι άλλοτε αδιαφορεί τελείως για το πρόβλημά σου». Συνών. *είναι με τα φεγγάρια του / είναι με τις μέρες του / είναι με τις νότες του*·

- *είναι μετρημένες οι ώρες του ή μετρημένες είναι οι ώρες του*, πρόκειται να πεθάνει από ώρα σε ώρα: «οι γιατροί πληροφόρησαν τους συγγενείς του αρρώστου πως είναι μετρημένες οι ώρες του»·

- *είναι περασμένη η ώρα*, είναι πολύ αργά, ιδίως μετά τα μεσάνυχτα: «παιδιά, πρέπει να το διαλύσουμε, γιατί είναι περασμένη η ώρα». (Λαϊκό τραγούδι: **είν' η ώρα περασμένη** κι η βραδιά σκοτεινιασμένη. Έχει ο ουρανός μαυρίσει και η μπόρα δε θ' αργήσει)·

- *είναι προχωρημένη η ώρα*, βλ. φρ. *είναι περασμένη η ώρα*·

- *είναι στην ώρα της*, (για έγκυες γυναίκες) είναι ετοιμόγεννη: «τη μετέφεραν στο χειρουργείο, γιατί είναι στην ώρα της»·

- *είναι στην ώρα του*, προσέρχεται κάπου ακριβώς την ώρα που πρέπει: «κάθε πρωί είναι στην ώρα του στο εργοστάσιο που εργάζεται». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το πάντα·

- είναι ώρα για... ή είναι ώρα να..., είναι ο κατάλληλος χρόνος, η κατάλληλη στιγμή να κάνουμε ή να γίνει κάτι: «παιδιά στα κρεβάτια σας, γιατί είναι ώρα για ύπνο || εμπρός, όλοι στο τραπέζι, γιατί είναι ώρα για φαγητό || τώρα που ήρθαν και τα όργανα, είναι ώρα για χορό και τραγούδι || άντε παιδιά, ετοιμαστείτε, γιατί είναι ώρα να φεύγουμε || περίμενε ακόμα λίγο, γιατί είναι ώρα να 'ρθει». (Λαϊκό τραγούδι: *τώρα τέτοια θα λέμε, πώς πετούν τα πουλιά; Δεν είν' ώρα για τέτοια, είναι ώρα για κέφια γι' αγκαλιές και φιλιά*).

- είναι ώρα για τέτοια! βλ. φρ. δεν είν' ώρα για τέτοια.

- είναι ώρα που... ή είναι ώρες τώρα που..., δηλώνει πως κάτι που άρχισε πριν από πολλή ώρα εξακολουθεί να συνεχίζεται: «είναι ώρες που σε ψάχνει ο αδερφός σου» βλ. και φρ. έχει ώρα που(...).

- εκατό ώρες, πάρα πολλές ώρες: «τον περίμενα εκατό ώρες, μέχρι να 'ρθει!».

- επί ώρες, βλ. φρ. με τις ώρες.

- έρχομαι στην ώρα μου, βλ. φρ. είμαι στην ώρα μου.

- ευλογημένη η ώρα που... ή ευλογημένη να 'ναι η ώρα που..., λέγεται όταν αναφερόμαστε σε κάτι που μας έφερε ευτυχία ή που εκ των υστέρων αποδείχτηκε η ευτυχία αυτή: «ευλογημένη η ώρα που σε γέννησα, παιδί μου, γιατί μου πρόσφερες τη μεγαλύτερη χαρά || ευλογημένη να 'ναι η ώρα που παντρεύτηκε αυτή τη γυναίκα, γιατί μου συμπαραστάθηκε στις πιο δύσκολες στιγμές της ζωής μου».

- έφτασε η μεγάλη ώρα, βλ. φρ. ήρθε η μεγάλη ώρα.

- έφτασε η ώρα, βλ. φρ. ήρθε η ώρα. (Λαϊκό τραγούδι: *τι σήμερα, τι αύριο, τι τώρα, ας καθαρίσουμε μια ώρα αρχύτερα. Του χωρισμού μας έφτασε η ώρα, μπορεί και για τους δυο να 'ναι καλύτερα, ας καθαρίσουμε μια ώρα αρχύτερα*).

- έφτασε η ώρα μου, βλ. φρ. ήρθε η ώρα μου.

- έφτασε η ώρα σας! απειλητική ιαχή οπαδών στο ποδόσφαιρο ή στο μπάσκετ, που απευθύνεται επαναλαμβανόμενη στους παίχτες και τους οπαδούς της αντίπαλης ομάδας, με την έννοια ότι ήρθε η ώρα να γνωρίσουν μια μεγάλη ήττα, ή ότι ήρθε η ώρα να τους ξυλοκοπήσουν λόγω των αδικιών που υφίσταται η ομάδα τους από τη διαιτησία.

- έφτασε η ώρα της αλήθειας, βλ. φρ. ήρθε η ώρα της αλήθειας.

- έφτασε η ώρα του, βλ. φρ. ήρθε η ώρα του.

- έφυγε πριν την ώρα του ή έφυγε πριν της ώρας του, **α.** πέθανε πρόωρα: «δεν πρόλαβε να δει την προκοπή των παιδιών του, που τόσο λαχταρούσε, γιατί έφυγε πριν της ώρας του». **β.** (για μεταφορικά μέσα) αναχώρησε πριν από την καθορισμένη του ώρα: «έχασα άδικα το τρένο, γιατί έφυγε πριν την ώρα του».

- έχει τις ώρες του, βλ. φρ. είναι με τις ώρες του.

- έχει ώρα να... ή έχει ώρα που..., ή έχει ώρες να... ή έχει ώρες που..., πέρασε αρκετό χρονικό διάστημα από την ώρα που έγινε κάτι: «κάποια στιγμή άκουσα τη φωνή του, αλλά από τότε έχει ώρα να την ακούσω || πήγαινε, αν θέλεις, να τον συναντήσεις στο γραφείο του, γιατί έχει ώρα που ήρθε || μην περιμένεις να τον συναντήσεις, γιατί έχει ώρα που έφυγε». Πολλές φορές, μετά το *ώρα* ή *ώρες*, ακολουθεί το *τώρα*.

- έχεις ώρα; **α.** έχεις διαθέσιμο χρόνο(:): «έχεις ώρα ν' ασχοληθείς για λίγο μαζί μου; || έχεις ώρα να μου κάνεις λίγο παρέα;» **β.** έχεις ρολόι(:): «έχεις ώρα να μου πεις τι ώρα είναι;».

- έχω κενή ώρα, **α.** (για καθηγητές, δασκάλους, μαθητές, σπουδαστές) μεταξύ δυο εκπαιδευτικών ωρών μεσολαβεί μια ώρα που δεν έχω μάθημα: «επειδή είχα κενή ώρα πετάχτηκα μέχρι το σπίτι μου, που είναι κοντά

στο σχολείο μας || όταν έχουμε κενή ώρα παίζουμε στην αυλή του σχολείου || τη δεύτερη ώρα σήμερα την είχαμε κενή, γιατί ήταν άρρωστος ο καθηγητής μας». **β.** (γενικά) δεν έχω κάποια συγκεκριμένη εργασία ή υποχρέωση, έχω ελεύθερο χρόνο: «όταν έχω κενή ώρα ασχολούμαι με τη συλλογή των γραμματοσήμων μου || όταν έχω κενές ώρες, δεν τις σπαταλώ τζάμπα, αλλά διαβάζω κάποιο βιβλίο»·

- η κακιά ώρα, βλ. φρ. ήταν η κακιά η ώρα. (Λαϊκό τραγούδι: και αν περάσεις θάλασσες και βρεις κακούς ανθρώπους, να βάλεις στην καρδιά βαθιά αυτά τα λόγια τώρα, θα λες της μάνας τ' όνομα μες την κακιά την ώρα)·

- η μεγάλη ώρα ή η πιο μεγάλη ώρα, η ώρα κατά την οποία αρχίζει να εξελίσσεται κάποιο μεγάλο γεγονός: «η πιο μεγάλη ώρα του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου ήταν η απόβαση των συμμαχικών δυνάμεων στη Νορμανδία». (Λαϊκό τραγούδι: κι αν είναι η αρχή στην κατηφόρα η πιο μεγάλη ώρα είναι τώρα)·

- η στερνή ώρα, βλ. φρ. η υστερνή ώρα·

- η υστερνή ώρα, η τελευταία ώρα πριν γίνει κάτι, ιδίως πριν πεθάνει κάποιος: «μόλις κατάλαβε την υστερνή του ώρα, έδωσε την ευχή του στα παιδιά του». (Λαϊκό τραγούδι: παίξε, μπουζούκι μου πιστό, σαν άλλοτε και τώρα, να μου γλυκάνεις την ψυχή, την υστερνή μου ώρα)·

- η ώρα η καλή! **α.** ευχή σε αρραβωνιασμένους να φτάσουν και στο γάμο τους. (Παιδικό τραγούδι: να 'ρθει η ώρα η καλή κι η ώρα η ευλογημένη, να τους βλογήσει ο Θεός με το δεξί το χέρι). **β.** ευχή σε κάποιον που ετοιμάζεται να επιχειρήσει κάτι: «αύριο μεθαύριο, θα βάλω μπρος τη δουλειά. -Η ώρα η καλή!»·

- η ώρα της Κρίσεως, βλ. λ. κρίση·

- η ώρα του παιδιού, χρονικό διάστημα κατά το οποίο επικρατεί παιγνιώδης διάθεση ανάμεσα στα μέλη μιας παρέας: «τρέξε κι εσύ στο μπαράκι να κάνεις πλάκα, γιατί είναι όλοι εκεί μαζεμένοι κι είναι η ώρα του παιδιού». Αναφορά σε παιδική ραδιοφωνική εκπομπή στις δεκαετίες του 1950 και του 1960·

- ήγγικεν η ώρα, βλ. φρ. ήρθε η ώρα

- ήρθε η μεγάλη ώρα, ήρθε η κατάλληλη στιγμή, ο κατάλληλος χρόνος να γίνει, να πραγματοποιηθεί κάτι σπουδαίο: «μετά την έντονη προεκλογική περίοδο ήρθε η μεγάλη ώρα των εκλογών». Πρβλ.: κι αν είναι η αρχή στην κατηφόρα η πιο μεγάλη ώρα είναι τώρα (Λαϊκό τραγούδι)·

- ήρθε η ώρα, ήρθε η κατάλληλη στιγμή: «τώρα που τακτοποιήθηκα από δουλειά, ήρθε η ώρα να παντρευτώ»·

- ήρθε η ώρα κι η στιγμή, επιτείνει την παραπάνω φράση. (Νησιώτικο τραγούδι: ήρθε η ώρα κι η στιγμή το στόμα μου ν' ανοίξω και στην καλή παρέα μου καληνύχτα ν' αφήσω)·

- ήρθε η ώρα μου, **α.** ήρθε η κατάλληλη στιγμή, ο κατάλληλος χρόνος να προβληθώ, να αναδειχτώ ή να κυριαρχήσω σε ένα χώρο: «αφού δεν υπάρχει κάποιος σοβαρός ανταγωνιστής, ήρθε η ώρα μου ν' αναλάβω τη διεύθυνση του εργοστασίου». **β.** ήρθε η κατάλληλη στιγμή, ο κατάλληλος χρόνος να επέμβω κάπου δυναμικά: «αφού δεν υπάρχει κάποιος να τους βάλει στη θέση τους, ήρθε η ώρα μου να επιβάλω την τάξη»· βλ. κι φρ. ήρθε η ώρα του·

- ήρθε η ώρα της, (για έγκυες γυναίκες)βλ. φρ. είναι στην ώρα της·

- ήρθε η ώρα της αλήθειας, ήρθε ο κατάλληλος χρόνος, η κατάλληλη στιγμή να ειπωθεί ή να εκτεθεί η πραγματική κατάσταση, η αλήθεια ακόμη και όταν αυτή είναι σκληρή: «τόσον καιρό κρυβόσουν, αλλά τώρα ήρθε η ώρα της αλήθειας και θα μάθουν όλοι τι κουμάσι είσαι». (Τραγούδι: θα στα βγάλω όλα στη φόρα της αλήθειας ήρθε η ώρα)·

- ήρθε η ώρα του, βρίσκεται στα τελευταία του, ήρθε η στιγμή του θανάτου του: «οι γιατροί πληροφορήσαν τους συγγενείς του αρρώστου πως ήρθε η ώρα του || μόλις κατάλαβε πως ήρθε η ώρα του κάλεσε το συμβολαιογράφο

για να συντάξει τη διαθήκη του». (Λαϊκό τραγούδι: *θα πάρω κάμπους και βουνά, τις ρεματιές απάνω, ωστόσο να 'ρθει η ώρα μου να πέσω να πεθάνω*)· βλ. και φρ. *ήρθε η ώρα μου*·

- *ήρθε σ' άσχημη ώρα*, με επισκέφτηκε σε πολύ ακατάλληλη στιγμή, σε πολύ ακατάλληλη ώρα, σε στιγμή που βρισκόμουν σε κακή ψυχολογική διάθεση: «ήθελε μια εξυπηρέτηση, αλλά ήρθε σ' άσχημη ώρα, γιατί είχα τα νεύρα μου και τον έδιωξα»·

- *ήρθε σε κακή ώρα*, βλ. φρ. *ήρθε σ' άσχημη ώρα*·

- *ήρθε σε καλή ώρα*, με επισκέφτηκε σε πολύ κατάλληλη στιγμή, σε πολύ κατάλληλη ώρα, σε στιγμή που βρισκόμουν σε καλή ψυχολογική διάθεση: «ό,τι μου ζήτησε, του το 'δωσα, γιατί ήρθε σε καλή ώρα και δεν μπορούσα να του πω όχι»·

- *ήρθε στην ώρα του*, βλ. φρ. *ήρθε τσακ στην ώρα του*·

- *ήρθε τσακ στην ώρα του*, ήρθε ακριβώς στην ώρα που έπρεπε, που είχε συμφωνηθεί ή που είχε προαναγγελθεί: «το τρένο ήρθε τσακ στην ώρα του || είχα ραντεβού με το φίλο μου στις δέκα και ήρθε τσακ στην ώρα του || στο φωτεινό πίνακα αναγραφόταν πως το αεροπλάνο θα ερχόταν στις οχτώ και ήρθε τσακ στην ώρα του». Συνήθως συνοδεύεται με παράλληλη χειρονομία με το χέρι να τινάζεται ελαφρά προς τα εμπρός και κάτω με τον αντίχειρα, το δείκτη και το μεγάλο δάχτυλο ενωμένα στις άκρες του·

- *ήρθε τσαφ στην ώρα του*, βλ. φρ. *ήρθε τσακ στην ώρα του*·

- *ήρθε τσιφ στην ώρα του*, βλ. συνηθέστ. *ήρθε τσακ στην ώρα του*·

- *ήταν η κακιά η ώρα*, έκφραση με την οποία αποδίδουμε κάτι κακό που συνέβη σε άτυχη στιγμή, όταν δεν έχουμε κάποιο λόγο ή αιτία να δικαιολογήσουμε πώς έγινε: «τι να σου πω, φαίνεται πως ήταν η κακιά η ώρα, γιατί κανείς δεν κατάλαβε πώς έπεσε απ' το μπαλκόνι κι έσπασε τα πόδια του»·

- *θα βλαστημήσεις την ώρα και τη στιγμή που...*, δίνει περισσότερη έμφαση στην αμέσως παρακάτω φράση·

- *θα βλαστημήσεις την ώρα που...*, (απειλητικά ή προειδοποιητικά) θα μετανιώσεις πάρα πολύ που έκανες ή είπες κάτι, ιδίως που μπλέχτηκες σε κάποια δουλειά ή υπόθεση: «αν συμπεριφερθείς ξανά μ' αυτόν τον απαράδεκτο τρόπο, θα βλαστημήσεις την ώρα που με γνώρισες || αν αντιληφθώ ξανά πως πουλάς εμπόρευμα χωρίς να κόβεις τη σχετική απόδειξη, θα βλαστημήσεις την ώρα που συνεταιρίστηκες μαζί μου»·

- *θέλει ώρα ή θέλει ώρες (κάτι)*, βλ. φρ. *παίρνει ώρα*·

- *κάθε πράγμα στην ώρα του*, βλ. λ. [πρά\(γ\)μα](#)·

- *κάθε ώρα και στιγμή ή κάθε στιγμή και ώρα*, πάραπολύ συχνά, πάρα πολύ τακτικά: «κάθε ώρα και στιγμή έρχεται στο γραφείο μου και με διακόπτει απ' τη δουλειά μου ζητώντας τα πιο απίθανα πράγματα». (Λαϊκό τραγούδι: *αμάν, αμάν, μ' έκανες κουρέλι, αμάν, αμάν, η καρδιά μου θέλει, αμάν, αμάν, όλο να σε υπηρετεί **κάθε ώρα και στιγμή** και χωρίς ανταμοιβή*)·

- *καλή του ώρα!* ευχετική έκφραση για άτομο που απουσιάζει από την ομήγυρη από αυτόν που αναφέρεται στο όνομά του, με την έννοια να είναι καλά, να περνάει καλά εκεί που βρίσκεται: «αν δεν ήταν ο τάδε, καλή του ώρα, να με βοηθήσει, θα περνούσα σήμερα πολύ δύσκολες καταστάσεις!»·

- *καλή ώρα σαν...*, παρεμπόδιση ευχετική φράση: «ήταν μια όμορφη κοπέλα καλή ώρα σαν την κόρη σου»·

- *καλή ώρα (σαν και τώρα)*, έκφραση που αναφέρεται σε παλιότερο ευχάριστο γεγονός, που συμβαίνει πάλι την ώρα που μιλάμε: «ήταν μαζεμένη όλη η οικογένεια, καλή ώρα || είχαμε μαζευτεί όλοι οι φίλοι, καλή ώρα σαν και τώρα»·

- *κάνει μια ώρα να... ή κάνει μια ώρα μέχρι να... ή κάνει μια ώρα ώσπου να...*, αργεί, καθυστερεί αρκετά: «είναι λίγο κουτός, γι' αυτό κάνει μια ώρα μέχρι να καταλάβει τι του λες || είναι τόσο βραδυκίνητος, που κάνει μια ώρα ώσπου να πάει στο σπίτι του, κι ας είναι μόνο πεντακόσια μέτρα απ' το μπαράκι μας»·

- *κατάρα την ώρα και τη στιγμή που...*, βλ. φρ. *καταραμένη η ώρα που(...)*·

- *καταραμένη η ώρα που... ή καταραμένη να 'ναι η ώρα που...*, λέγεται όταν αναφερόμαστε σε κάτι που μας έφερε δυστυχία: «καταραμένη η ώρα που πέθανε ο πατέρας μου, γιατί μείναμε χωρίς προστάτη || καταραμένη να 'ναι η ώρα που σε γνώρισα, γιατί μ' έψησες το ψάρι στα χείλια»·

- *καταριέμαι την ώρα και τη στιγμή που...*, βλ. φρ. *καταραμένη η ώρα που(...)*·

- *κι εμείς τι ώρες κάνουμε!* γιατί δεν υπολογίζεις στην παρουσία μας, στην ύπαρξή μας, στη δυνατότητα ή στην ικανότητά μας να πραγματοποιήσουμε κάτι, ή να βοηθήσουμε σε κάτι που έχεις ανάγκη: «αν δε βρω αυτά τα λεφτά μέχρι το τέλος της βδομάδας τότε χάθηκα. -Κι εμείς τι ώρες κάνουμε! || δεν παίρνει μπρος τ' αυτοκίνητό μου και δεν ξέρω τι έχει. -Κι εμείς τι ώρες κάνουμε!». Συνήθως η φρ. κλείνει με το *εδώ*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει για τον εαυτό του. Συνών. *κι εμείς τι βιολί βαράμε! / κι εμείς τι καπνό φουμάρουμε! / κι εμείς τι ρόλο παίζουμε(!)*·

- *κλέβω ώρα ή κλέβω ώρες (από κάπου)*, αποσπώ χρόνο από άλλες δραστηριότητές μου για να τον αφιερώσω σε αυτό που με ενδιαφέρει περισσότερο: «τον τελευταίο καιρό κλέβω ώρες απ' όπου μπορώ, για ν' ασχοληθώ με τη διατριβή μου»·

- *κούφια η ώρα!* ή *κούφια η ώρα που τ' ακούει!* ευχή να μην επαληθευτεί ή να μην προκύψει και σε μας το κακό που κουβεντιάζουμε: «με τις ενέργειες που κάνει, θα βρεθεί σύντομα σε πολύ δύσκολη κατάσταση, κούφια η ώρα! || όπως έτρεχε σαν τρελός με τ' αυτοκίνητό του, έπεσε πάνω σε μια κολόνα, κούφια η ώρα που τ' ακούει!». (Τραγούδι: *εμείς έχουμε ιστορία, πολεμήσαμε στην Τροία, εσύ μου 'γινες πρεζόνι, κούφια η ώρα που μας ζώνει, πού πας, μωρή, ξυπόλυτη στ' αγκάθια*). Πολλές φορές, συνοδεύεται από διπλό ή τριπλό *φτου*·

- *κούφια η ώρα που το λες!* βλ. φρ. *κούφια η ώρα(!)*·

- *κράτα ώρα*, προτροπή στο συνομιλητή μας να μας χρονομετρήσει, για να διαπιστώσει αν πράγματι φέρουμε σε πέρας κάτι μέσα στο χρόνο που αναφέραμε: «μα είναι δυνατό απ' το σημείο που βρισκόμαστε, να πας μέχρι το Λευκό Πύργο και να γυρίσεις πίσω σε δέκα λεπτά; -Κράτα ώρα»·

- *κρατώ ώρα*, σημειώνω το χρόνο εκκίνησης και τερματισμού μιας ενέργειας, για να δω πόσο χρονικό διάστημα απαιτήθηκε, για να φέρω ή να φέρει κάποιος σε αίσιο πέρας κάτι: «κράτησα ώρα, για να δω σε πόσο χρόνο θα κάνω την απόσταση Θεσσαλονίκη-Αθήνα με τ' αυτοκίνητό μου»·

- *λίγες να 'ναι οι ώρες σου*, κατάρα σε κάποιον για να πεθάνει σύντομα·

- *μαύρη να 'ταν η ώρα*, βλ. φρ. *μαύρη η ώρα*. (Λαϊκό τραγούδι: *τη βάρεσα μέσ' στην καρδιά, μαύρη να 'ταν η ώρα, και τώρα κλαίω, μάνα μου, εδώ σε ξένη χώρα*)·

- *μαύρη η ώρα ή μαύρη ώρα*, ανάθεμα τη στιγμή που συνέβη κάτι ή για κάτι που εκ των υστέρων αποδείχτηκε κακό: «μαύρη η ώρα που σε γνώρισα, γιατί μ' έψησες το ψάρι στα χείλια || μαύρη η ώρα που σε βοήθησα, γιατί φάνηκες πολύ αχάριστος || μαύρη ώρα που γύρισα να σε ξαναβρώ, γιατί το θεώρησες αδυναμία μου και πια, δε με υπολογίζεις». (Λαϊκό τραγούδι: *μαύρη ώρα που σ' αντάμωσα, τζάμπα την καρδιά μου χαράμισα*)· βλ. και φρ. *μαύρη ώρα*·

- *μαύρη ώρα*, ονομασία σήραγγας της Αττικής οδού με κατεύθυνση προς Ελευσίνα: «τι μακάβριο αστείο, να ονομάσουν μαύρη ώρα κάποιον δρόμο!»· βλ. και φρ. *μαύρη η ώρα*

- *με την ώρα*, (για πληρωμή σε εργαζομένους) που η πληρωμή του υπολογίζεται με βάση τις ώρες που δουλεύει, που δουλεύει ως ωρομίσθιος: «πώς πληρώνεσαι για τη δουλειά που κάνεις; -Με την ώρα». Πρβλ. *εκατό δραχμές*

την ώρα παίρνω, τζιβαέρι μου, πες της μάνας σου πως θέλω, αμάν, αμάν, ωχ, να σε κάνω ταίρι μου (Λαϊκό τραγούδι).

- με την ώρα μου (σου, του, κ.λπ.), βλ. φρ. στην ώρα μου (σου, του, κ.λπ).

- με τις ώρες, επί πολλές ώρες συνέχεια: «αφήνει τα πράγματά του όπου να 'ναι, κι όταν τα χρειάζεται τα ψάχνει με τις ώρες || κάθεται με τις ώρες και πίνει στα διάφορα μπαράκια || η γυναίκα μου μιλάει με τις ώρες στο τηλέφωνο».

- μετράω τις ώρες, **α.** ανυπομονώ να περάσει ο καιρός, γιατί περιμένω να συμβεί κάτι καλό, κάτι που θα με χαροποιήσει: «μετράω τις ώρες ν' απολυθεί ο γιος απ' το στρατό, γιατί θα 'χω ένα χέρι βοήθειας στη δουλειά μου || μετράω τις ώρες να τη σφίξω πάλι στην αγκαλιά μου». (Λαϊκό τραγούδι: *σε είδαν να καπνίζεις τσιγαράκι και να ρουφάς με κέφι το πιτό και μένα μ' έστειλες στο κουτουκάκι, βρε κουκλάκι, τις ώρες στο ρολόι να μετρώ*). **β.** δεν κάνω τίποτα, τεμπελιάζω, πλήττω: «απ' τη μέρα που με απέλυσαν απ' τη δουλειά μου, μετράω τις ώρες».

- μια ψυχή θα βγει που θα βγει, ας βγει μια ώρα αρχύτερα ή μια ψυχή που 'ναι να βγει, ας βγει μια ώρα αρχύτερα, βλ. λ. ψυχή.

- μου κλέβει την ώρα, βλ. φρ. μου τρώει την ώρα.

- μου τρώει την ώρα, μου αποσπά χρόνο από κάτι ενδιαφέρον που κάνω ή που θέλω να κάνω: «κάθε φορά που έρχεται στο γραφείο μου, μου τρώει την ώρα μ' ένα σωρό χαζά πράγματα».

- οι μικρές ώρες, το χρονικό διάστημα από τα μεσάνυχτα ως τα χαράματα και μέχρι την ανατολή του ηλίου: «χτες γύρισε πάλι παραπατώντας στο σπίτι του τις μικρές ώρες».

- οι πρώτες πρωινές ώρες, βλ. λ. [πρωινός](#).

- όλα έρχονται στην ώρα τους σε κείνον που ξέρει να περιμένει, η υπομονή είναι μεγάλο προσόν στον άνθρωπο και συνήθως τον οδηγεί στην επιτυχία: «να μάθεις να μη βιάζεσαι και να είσαι υπομονητικός, γιατί όλα έρχονται στην ώρα τους σε κείνον που ξέρει να περιμένει».

- όλες οι ώρες δεν είναι ίδιες, δηλώνει πως, εκτός από τις ώρες της ξεγνοιασιάς, υπάρχουν και οι ώρες που πρέπει κανείς να είναι σοβαρός και υπεύθυνος: «χτες βράδυ χορέψαμε, διασκεδάσαμε με την παρέα, αλλά τώρα πρέπει να στρωθώ στη δουλειά, γιατί όλες οι ώρες δεν είναι ίδιες».

- όλες τις ώρες, σε όλη τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου: «το κατάστημα είναι ανοιχτό όλες τις ώρες».

- όλη την ώρα, διαρκώς, συνέχεια: «όλη την ώρα μιλούσε με το διπλανό του || όλη την ώρα διέκοπτε τον αγορητή με άκαιρες παρεμβάσεις».

- όσα φέρνει η ώρα δεν τα φέρνει ο χρόνος, τα σημαντικά γεγονότα, είτε θετικά είτε κυρίως αρνητικά, μπορούν να συμβούν οποιαδήποτε στιγμή.

- όταν έρθει η ώρα, στην κατάλληλη στιγμή: «όταν έρθει η ώρα, θ' ασχοληθώ με το πρόβλημά σου || όταν έρθει η ώρα, θα μπορέσεις κι εσύ να παντρευτείς». βλ. και φρ. όταν σημάνει η ώρα.

- όταν σημάνει η ώρα, όταν έρθει η ώρα, η στιγμή που θα πρέπει να κάνει κανείς υποχρεωτικά κάτι: «όταν σήμανε η ώρα του ξεσηκωμού, όλα τα παλικάρια πήραν τα όπλα στα χέρια». (Λαϊκό τραγούδι: *όταν σημάνει η ώρα, τότε καρδιά μου χρυσή, τη μεγαλύτερη μπόρα, θα την περάσεις εσύ*). βλ. και φρ. όταν έρθει η ώρα.

- ό,τι φέρνει η ώρα δεν τα φέρνει ο χρόνος, βλ. φρ. όσα φέρνει η ώρα δεν τα φέρνει ο χρόνος.

- ούτε ώρα, δηλώνει σύντομο χρονικό διάστημα: «δε θα κάνουμε ούτε ώρα να φτάσουμε || δε θα λείψεις ούτε ώρα

απ' τη δουλειά»·

- *παίρνει ώρα ή παίρνει ώρες (κάτι)*, απαιτείται, χρειάζεται πολύς χρόνος για να γίνει κάτι: «μπορείς ν' αφήσεις τ' αυτοκίνητό σου για επισκευή, αλλά θα πάρει ώρες»·

- *πάνω στην ώρα*, ακριβώς την κατάλληλη στιγμή: «άνοιξαν το κοσμηματοπωλείο, αλλά πάνω στην ώρα πλάκωσε η αστυνομία || λίγο ακόμα και θα μ' έδερναν, αλλά πάνω στην ώρα ήρθε η παρέα μου κι έκαναν πίσω». (Λαϊκό τραγούδι: *ήρθε πάνω στην ώρα που γι' αγάπη διψούσα*)·

- *περνώ την ώρα μου ή περνώ τις ώρες μου*, ασχολούμαι με κάτι απλώς για να μην κάθομαι άπραγος: «περνώ την ώρα μου ξεφυλλίζοντας την εφημερίδα || όταν είμαι στο σπίτι, περνώ την ώρα μου βλέποντας διάφορα έργα στην τηλεόραση || τις Κυριακές περνώ τις ώρες μου διαβάζοντας Έλληνες συγγραφείς». (Λαϊκό τραγούδι: *φτωχό κομπολογάκι μου, σε είχα το μεράκι μου· εσύ μου **πέρναγες την ώρα** πες μου· τι θα γίνω τώρα; // τσάκα τσάκα το κομπολογάκι μου και **τις ώρες μου περνάω** με το αραπάκι μου*)·

- *πήγε πριν την ώρα του ή πήγε πριν της ώρας του*, βλ. φρ. *έφυγε πριν την ώρα του*·

- *πριν την ώρα του ή πριν της ώρας του*, πρόωρα: «πέθανε πριν την ώρα του || πέρασε τόσο βάσανα, που γέρασε πριν της ώρας του»·

- *Σαββάτο να 'ναι μάστορα (κι) ας είν' και χίλιες ώρες*, βλ. λ. [Σάββατο](#)·

- *σήμανε η μαύρη ώρα*, λέγεται στην περίπτωση που θέλουμε να τονίσουμε τη στιγμή που συνέβη κάτι πολύ κακό σε μας τους ίδιους ή σε ένα σύνολο ανθρώπων: «στις 21 Απριλίου του 1967, σήμανε η μαύρη ώρα της επιβολής της δικτατορίας». (Λαϊκό τραγούδι: *όταν **σημάνει εκείν' η ώρα η μαύρη ώρα**, μη νιώσεις πόνο, άσε με μόνο στην παγωνιά*)·

- *σήμανε η ώρα*, ήρθε η ώρα, η στιγμή που πρέπει να κάνει κανείς υποχρεωτικά κάτι: «σήμανε η ώρα του μεγάλου ξεσηκωμού». (Λαϊκό τραγούδι: *καρδιά πικρή, καρδιά που μένεις μοναχή μες στου βοριά την μπόρα, καρδιά πικρή, απ' τον καημό να πικραθείς **εσήμανε η ώρα***)· βλ. και φρ. *ήρθε η ώρα*·

- *σήμανε η ώρα μου*, βλ. φρ. *ήρθε η ώρα μου*·

- *σήμανε η ώρα του*, βλ. φρ. *ήρθε η ώρα του*·

- *σκοτώνω την ώρα μου*, **α.** ξοδεύω άσκοπα τον καιρό μου, τερπελιάζω: «όταν δεν έχω δουλειά, γυρνάω απ' το 'να μπαράκι στ' άλλο, για να σκοτώνω την ώρα μου». **β.** διασκεδάζω την ανία μου ασχολούμενος με δευτερεύοντα πράγματα: «έχω μια συλλογή γραμματοσήμων, για να σκοτώνω την ώρα μου»·

- *στην ώρα μου (σου, του, κ.λπ.)*, ακριβώς την ώρα που πρέπει, την κατάλληλη, την προκαθορισμένη ώρα: «εγώ ήμουν στην ώρα μου στο ραντεβού μας, αλλά αυτός δεν ήρθε || το τρένο ήρθε κι έφυγε στην ώρα του»·

- *τέτοια ώρα, τέτοια λόγια*, λόγια που λέγονται σε ακατάλληλη στιγμή, ιδίως πράξεις που γίνονται σε ακατάλληλη στιγμή και γι' αυτό γίνονται βεβιασμένες·

- *την ίδια ώρα*, ταυτόχρονα: «τα εμπορικά καταστήματα ανοίγουν και κλείνουν κάθε μέρα την ίδια ώρα || ενώ ορκίζεται πως δε θα ξαναπιεί, την ίδια ώρα γίνεται σκνίπα στο μεθύσι || ενώ πήγαινε ν' ανοίξει ο καιρός, την ίδια ώρα μαύρα σύννεφα σκέπασαν τον ουρανό || ενώ είναι συγκροτημένο και ήσυχος, την ίδια ώρα τα χάνει και κάνει τον κόσμο άνω κάτω»·

- *την ίδια ώρα που...*, δηλώνει παράλληλη ενέργεια παρόμοια ή διαφορετική: «την ίδια ώρα που εσύ μιλούσες στους δικούς σου σχετικά με τη δουλειά, εγώ υπέγραφα το συμβόλαιό της || την ίδια ώρα που εσύ κοιμόσουν, εγώ διασκεδάζα στα μπουζούκια || την ίδια ώρα που σε σας γινόταν κατακλυσμός, εμείς είχαμε λιακάδα»·

- *την κακή σου (την) ώρα!* εκφράζει κατάρρα·

- την ώρα που..., ενώ, καθώς: «την ώρα που έμπαινα στο σπίτι, χτύπησε το τηλέφωνο || την ώρα που έκλεινα το μαγαζί, ήρθε ένας καθυστερημένος πελάτης»·
- της κακιάς ώρας, λέγεται για οτιδήποτε δε βρίσκεται σε καλή κατάσταση ή είναι ελαττωματικό: «αγόρασε ένα αυτοκίνητο της κακιάς ώρας || το διαμέρισμα ήταν της κακιάς ώρας»·
- της ώρας, **α.** (για ψάρια) που είναι ολόφρεσκα: «πηγαίνω πάντα στην ίδια ψαροταβέρνα, γιατί έχει πάντα ψάρια της ώρας». **β.** (για κρέατα) που ψήνονται λίγο πριν τα φάμε: «μπριζόλες της ώρας || παϊδάκια της ώρας». **γ.** (για καφέ) ο στιγμιαίος: «ήπιαμε βιαστικά έναν καφέ της ώρας και φύγαμε»·
- τι ώρα είναι; (στη νεοαργκό) ειρωνική απάντηση σε κάποιον που μας ζητάει παράλογα πράγματα ή κάτι που δεν είμαστε διατεθειμένοι να του δώσουμε: «θα μου δώσεις τ' αυτοκίνητό σου την Κυριακή που το χρειάζομαι; -Τι ώρα είναι;». Συνών. με ζήτησε κανείς; / ποιος ήρθε(;)·
- τι ώρες κάνει; (στη γλώσσα της αργκό) με τι καταγίνεται, με τι ασχολείται στη ζωή του, τι είδους άνθρωπος είναι, ποιο είναι το ποιόν του: «εσύ που είσαι άνθρωπος της πιάτσας, μπορείς να μου πεις τι ώρες κάνει αυτός ο τύπος;». Συνών. πώς μετράει; / τι βιολί βαραίει; / τι καπνό φουμάρει; / τι ρόλο παίζει(;)·
- το 'φερε η κακιά η ώρα, βλ. φρ. ήταν η κακιά η ώρα. (Λαϊκό τραγούδι: μάνα, γλυκιά μανούλα μου, κι αδέρφια αγαπημένα, **ώρα κακιά το έφερε να στερηθείτ' εμένα**)·
- τον βρήκα σ' άσχημη ώρα, βλ. φρ. τον πέτυχα σε δύσκολη ώρα·
- τον βρήκα σε δύσκολη ώρα, βλ. φρ. τον πέτυχα σε δύσκολη ώρα·
- τον βρήκα σε κακή ώρα, βλ. φρ. τον πέτυχα σε κακή ώρα·
- τον βρήκα σε καλή ώρα, βλ. φρ. τον πέτυχα σε καλή ώρα·
- τον πέτυχα σ' άσχημη ώρα, βλ. φρ. τον πέτυχα σε δύσκολη ώρα·
- τον πέτυχα σε δύσκολη ώρα, τον επισκέφτηκα σε πολύ ακατάλληλη στιγμή, σε πολύ ακατάλληλη ώρα, σε στιγμή που βρισκόταν σε κακή ψυχολογική διάθεση: «ήθελα να του ζητήσω κάτι δανεικά, αλλά, επειδή τον πέτυχα σε δύσκολη ώρα δεν του είπα τίποτα»·
- τον πέτυχα σε κακή ώρα, βλ. φρ. τον πέτυχα σ' άσχημη ώρα·
- τον πέτυχα σε καλή ώρα, τον επισκέφτηκα σε πολύ κατάλληλη στιγμή, σε πολύ κατάλληλη ώρα, σε στιγμή που βρισκόταν σε καλή ψυχολογική διάθεση: «ό,τι κι αν του ζήτησα, μου το 'δωσε χωρίς δεύτερη σκέψη, γιατί τον πέτυχα σε καλή ώρα»·
- τόση ώρα ή τόσες ώρες ή τόση ώρα τώρα ή τόσες ώρες τώρα, βλ. φρ. εδώ και τώρα·
- τρώει ώρα ή τρώει ώρες (κάτι), βλ. φρ. παίρνει ώρα·
- τρώω την ώρα μου, βλ. φρ. χάνω την ώρα μου·
- φτάνω στην ώρα μου, βλ. φρ. είμαι στην ώρα μου·
- χάνω την ώρα μου, **α.** την σπαταλώ άδικα, την αφήνω να περνάει ανεκμετάλλευτη: «απ' το πρωί μέχρι το βράδυ είναι αραχτός στο μπαράκι τις γειτονιάς του και χάνει την ώρα του». **β.** ματαιοπονώ: «μου φαίνεται πως χάνω την ώρα μου προσπαθώντας να σου βάλω μυαλό, γιατί είσαι αγύριστο κεφάλι»·
- χωρίς να χάνει ώρα ή χωρίς να χάσει ώρα, χωρίς την παραμικρή καθυστέρηση, αμέσως, ευθύς: «μόλις έμαθε πως ο γιος του φίλου του μπλέχτηκε με ναρκωτικά, χωρίς να χάσει ώρα πήγε και του το 'πε, για να πάρει τα

μέτρα του». Συνών. *χωρίς να χάνει καιρό ή χωρίς να χάσει καιρό / χωρίς να χάνει λεπτό ή χωρίς να χάσει λεπτό / χωρίς να χάνει στιγμή ή χωρίς να χάσει στιγμή / χωρίς να χάνει χρόνο ή χωρίς να χάσει χρόνο*.

- *ώρα αιχμής ή ώρες αιχμής*, βλ. λ. [αιχμή](#).

- *ώρα Γκρήνουιτς*, δηλώνει την ακριβή ώρα: «τι ώρα έχεις φίλε; -Οχτώ. -Πας καλά; -Ωρα Γκρήνουιτς». Αναφορά στο ομώνυμο αστεροσκοπείο που βρίσκεται στο Λονδίνο. Η ώρα Γκρήνουιτς δηλώνει τον τοπικό μέσο ηλιακό χρόνο που ισχύει στο μεσημβρινό 0°, που είναι η νοητή γραμμή που περνάει από το Γκρήνουιτς συνδέοντας το Βόρειο και το Νότιο Πόλο, ανατολικά και δυτικά της οποίας μετριέται το γεωγραφικό μήκος και χρησιμοποιείται ως σημείο αναφοράς για τον προσδιορισμό της ώρας σε διάφορα σημεία της Γης. Αν θυμάμαι καλά και μέχρι την δεκαετία του 1950 ο προσδιορισμός της ώρας από την Ελληνική Ραδιοφωνία (Ε.ΡΑ) γινόταν σε ώρα Γκρήνουιτς και αργότερα επικράτησε το ώρα Ελλάδος.

- *ώρα είναι να...ή ώρες είναι να...*, λέγεται για κάτι που θα το θεωρούσαμε πολύ περίεργο ή ενοχλητικό αν συμβεί: «ώρα είναι να ζητάει και τα ρέστα μετά τη φασαρία που δημιούργησε! || ώρα είναι να 'ρθει και κείνος ο αχώνευτος τη στιγμή που περνάμε τόσο ωραία!».

- *ώρα καλή! ή ώρα σου καλή!* **α.** ευχή σε κάποιον που φεύγει από το χώρο που βρισκόμαστε ή που ξεκινάει για ταξίδι. (Λαϊκό τραγούδι: *κι η δόλια μου ματιά θολή, παιδί μου, ώρα σου καλή*). **β.** ειρωνική απάντηση ή απάντηση αδιαφορίας σε κάποιον που για κάποιο λόγο μας ανακοινώνει με εκβιαστική διάθεση πως θα αποχωρήσει από την ομήγυρη, από το χώρο ή τον τόπο που βρισκόμαστε, και έχει την έννοια μπορείς να φύγεις όποια ώρα θέλεις, δε σε κρατάει κανείς με το ζόρι.

- *ώρα καλή στην πρύμη σου κι αγέρα (αέρα) στα πανιά σου*, **α.** ευχή σε κάποιον, που ξεκινάει να ταξιδέψει, να κάνει ευχάριστο ταξίδι, χωρίς αναπάντεχες δυσκολίες ή προβλήματα. **β.** ευχή σε κάποιον να του έρχονται όλα δεξιά, όλα καλά. **γ.** ειρωνική απάντηση ή απάντηση αδιαφορίας σε κάποιον που για κάποιο λόγο μας ανακοινώνει με εκβιαστική διάθεση πως θα αποχωρήσει από την ομήγυρη, από το χώρο ή τον τόπο στον οποίο βρισκόμαστε και έχει την έννοια μπορείς να φύγεις όποια ώρα θέλεις, δε σε κρατάει κανείς με το ζόρι. (Λαϊκό τραγούδι: *με φοβερίζεις πως θα πας στον άντρα της καρδιάς σου, ώρα καλή στην πρύμη σου κι αέρα στα πανιά σου*).

- *ώρα με την ώρα*, καθώς περνάει η ώρα, από στιγμή σε στιγμή: «υπάρχει ο φόβος πως ώρα με την ώρα θα μεγαλώσει ο αριθμός των θυμάτων». βλ. και φρ. *από ώρα σε ώρα*.

- *ώρα μηδέν*, η ώρα που αρχίζει κάτι πολύ σημαντικό. Συνήθως χρησιμοποιείται στη στρατιωτική ορολογία και ιδίως προσδιορίζει την ώρα που αρχίζει κάποια σοβαρή στρατιωτική επιχείρηση: «έφτασε η ώρα μηδέν της επίθεσης κατά του εχθρού».

- *ώρα να του δίνω!* ή *ώρα να του δίνουμε!* έκφραση που δηλώνει πως έφτασε η ώρα να φύγω από κάποιο χώρο, είτε γιατί κάθισα μεγάλο χρονικό διάστημα είτε γιατί άρχισε να διαφαίνεται κάποιος κίνδυνος: «ώρα να του δίνω, γιατί ήρθα να σου πω μια καλημέρα και σου 'φαγα όλο το πρωινό! || παιδιά, ώρα να του δίνω, γιατί έρχεται κάποιος που του χρωστάω ένα κάρο λεφτά». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του.

- *ώρα που βρήκες!* ή *ώρα που τη βρήκες!* βλ. φρ. *βρήκες την ώρα(!)*.

- *ώρα που γαμούν οι γύφτοι*, ειρωνική απάντηση στην ερώτηση κάποιου *τι ώρα είναι(;)*.

- *ώρα σου καλή κι ο δρόμος σου γυαλί!* βλ. λ. [δρόμος](#).

- *ώρα ώρα*, βλ. συνηθέστ. *ώρες ώρες*.

- *ώρες κοινής ησυχίας*, βλ. λ. [ησυχία](#).

- *ώρες ολόκληρες*, βλ. φρ. *με τις ώρες*.

- ώρες ώρες, ενίοτε, κάπου κάπου, πότε πότε, κατά διαστήματα: «είμαι τόσο απελπισμένος απ' τη ζωή, που ώρες ώρες εύχομαι να πεθάνω || ώρες ώρες μου 'ρχεται να τον σπάσω στο ξύλο αυτόν τον άνθρωπο || είναι καλό παιδί, αλλά ώρες ώρες μου τη δίνει με την γκρίνια του». (Λαϊκό τραγούδι: είμαι στη ζωή σου ο ένας, δε με σβήνει κανένας, κι αν με άλλους γυρνάς κι **ώρες ώρες** γελάς, κατά βάθος πονάς, γιατί σκέφτεσ' εμένα).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας